

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionalista de Tortosa

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 54

ANY II.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa. Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdrehi. Els empleats de la terra y pocs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada, en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reis.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d'avensos de la ciencia y planter de filòsofs y juristas. A fora la ensopida ruina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginyers moderns, trayent del serter y de las minas els fruits y miterals. Las algues de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginyes del treball.—Conservats com reliquias els moniments enrunats o entichs y alsarne d'un art fill lligitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervinde en el govern donantli lo que cristianament y per tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtut que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LUIS DOMENECH Y MONTANER.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. 0'50
 Fora semestre. 3'00

DIRECCIO Y REDACCIO

Carrer del Parque, N.º 8.
 Tortosa 17 Janer de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 17, Lo Dulcíssim Nom de Jesús, S. Antoni ab. y sta. Rosalina cartuxiana.—Dilluns 18, La Catedral de San Pere en Romo y sta. Prisca vg. mr.—Dimars 19 S. Canut rey y s. Mario y companys mr.—Dimecres 20, S. Fabiá p. y s. Sebastia mrs.—(X) Palma Mallorca, Capellades y Urgell.—Dijous 21, S. Fructuós b. mr. y sta. Ignés vg. mr.—Sol en Aquari.—Divendres 22, S. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.—Disapte 23, S. Idefonso arq. de Toledo y sta. Emerenciana vg. y mr.—Gala ab uniforme per ser lo sant de S. M. lo Rey D. Alfons XIII.

EL REMEY

Fa llastima pensar ab l' actual desgavell polítich. Y l' mal es qu' ell no es d' avuy, sino que du el germen desde temps ha: més d' una centuria.

La voluntat del poble es burlada per ella mateixa al ser personificada ab el parlament. Aquest, tot ho es menos l' expressió de la soberania popular. Per aixó may per may trobem una compenetració de sentir entre aquesta y aquell. No es estrany doncs, que, divorciada la una del altre, tinguem un viure tan mort, el viure morint, propi dels pobles y dels sers que comensan el periode de descomposició, la descomposició que tot ho acaba.

Hi ha mitj doncs, pera atacar ab éxit aquest mal mortal que fa més d' una centuria corseca la vida del Estat espanyol? Sens dubte què hi es.

El remey es el regionalisme. L' historia y l' mateix sentit natural, aixi mos ho diu.

En temps de la Reconquista, quan la Península Iberica estava ofegada pel baf opresor dels mussulmans, sens esperansas de vida, com va renaxer y tornar en sí. Ab l' esperit particularista ó regionalista, qu' es lo mateix, despertant les energies de les petites colectivitats, les quals, ab vida lliure y autonoma, governantse segons les seues necessitats y modo de ser, van ferse grans, prengueren ferma volada y acabaren establint la pau, el progrés y les institucions maravellores que més seguritat y im-

puls hagin pogut dar a l' iniciativa del poble.

La mateixa guerra ab Napoleó també ó diu, sino ho diessin cent y altres tants fets. Com restaven esmicolats els eczerkits francesos aquí a Espanya, trobantse ls espanyols, sols abandonats sense Rey ni quefes? L' esperit regional prou qu' ho diu, al armar les seues forses populars, com assi Catalunya lo «Soment», y constituir els seus eczerkits ab organizació autonoma, que feya qu' aquets se multiplicessin en petites partides, que no deixavan de petje al francès, sens perjudici de reconcentrarse en gran número en determinats paratjes y condicions pera maniobrar de comú acord pel bé de la causa que tots perseguian.

Aquell esperit d' independència y d' autonomia en cada una de les region espanyoles, es lo que va sostenir mes viu el foc sagrat d' aquella guerra, que d' haverla feta l' esperit centralisador d' un gran eczerkit que desde l' cercle d' un Estat Major tot ho val governar y provehir, un cop vençut aquell, tot s' hauria malbaratat y desfet ab un san y amen, com esdevingue ab la batalla de Guadalet, qu' acabá per sempre ab el primer Imperi centraliste d' Espanya, lo Monarquia Goda.

També el mateix sentit natural no manca en venir, potse més que cap, en corroboració de lo que diem. Quan un tot té components heterogeneos, aixó es diferents entre sí en naturalesa (no es lo més llogic que cada hu d' aquests tingi un tractament conforme al seu ser y no que visqui absorvit, per altre ó altres, sen aixi que d' aquesta pugna d' absorció mútua, forsosament n' ha de venir el desequilibri, el defalliment, la mort? «A cada hu lo seu» diu un adagi; y aixó qu' es lley de justicia, en el nostre cas es lley de vida. Volguer ser arbitre de les operacions de la vida d' un altre, en el ordre fisiologic, es una aberració estupenda; volguerho ser, doncs en l' ordre sociologic y polític no deixa de ser també altre tant. Y les aberracions son el camí de les ebullitions mortals.

Esdevé, pera l' nostre assert, lo qu' en el terreno de la vida practica dels pobles, s' ha sancionat ab la frase de que «sab més el boig en sa casa que no l' sabi en la d' altre».

Es alló, també, de que en una fabrica, per exemple, el verdader amo, el qui fa y desfá pera la bona administració d' ella, no es pas el capitalista, sino el qui la mena, el majordom que hi habita coneix son mecanisme, els qui l' actuan com també la llur inteligencia.

Aixó ho diu el sentit natural. Es del cas, doncs, qu' aixis com en el cos humá, quan hi ha desequilibri de for es en les operacions vitals, se regularisi pera l' enrobustiment d' ell, y la forsa de cada una d' aquestes; y aixis, també, com quan un capitalista no entén en fabricació, ni coneix la vida mercantil de determinats centres productius, tingui a la fabrica qui ab veritable autonomia guii la marya d' ella: oixis també se fassi d' igual manera en les colectivitats socials ó entitats etnografiques que cada una visqui segons son ser y ses forses pera que tinguin vida plena y propia, y no la una absolveixi les forses d' altra, resultantne un mal viure, el viure morint dels cosos gastats pel excés d' una febre cansada per la pertorbacio y desequilibri del organisme humá y en el nostre cas del organisme social.

Hem doncs de curar aqueix mal del viure-morint que, en l' Estat espanyol, te per causa la desordenada absorció de forses, les forses vitals de les regions, les de la llur vida propia, que la burocracia de Madrid malgasta y consum debades, reportanos un organisme del cos quan funciona en detriment dels altres, com hem dit y repetit.

El remey per aixó, doncs es el regionalisme ó sia l' particularisme, que dona a cada regió, a cada entitat natural, a cada colectivitat humana, tot el funcionament que li es de drèt y de necessitat per la llur existencia, en el seu grau mes extens y real.

Jordi Jordá.

rats temps pera nostra terra se diyen universitats.

Vaig a donarne a coneixer una pera mostra, y ls llegidors de LA VEU podran vore quina vida més ufanosa y sana tenien nostres universitats ó municipis en aquells anyorats temps.

L' espill de la vida d' un lloch ó poble son sos establiments ó ordenacions municipals, com el d' una nació son les lleys generals per que s' governa. Vejam, pos, ara los establiments ó ordenacions de la esmentada universitat del Maestrat.

En un llibre de 125 fulles de bon paper de fil, ab tapes de pergami y cordó y botó de pell pera tancarlo, hi ha un centenar d' ordinacions, que n' lo dit llibre s' anomenen «rúbriques» y «stabliments». Es lo codich de lleys de dita universitat, que s' va comensar a escriure en lo darrer terc del segle XV, y s' acabá a la mitat del segle següent.

Dites rúbriques son en sa major part administratives, pero les hi ha també judiciales, contencioses, criminals, penals, religioses, y les que avuy diriem socials ó de qüestions socials, pera que s' veja que res hi ha nou davall del sol.

Se veu que la justicia ó batle d' aquells temps, representava totes les formes d' autoritat, quan fins en les coses d' esglesia, (es en dir, les d' administració) hi posaba la ma. Mes a bon segur, que no seria per ambició que s' desitjava tal ofici, pos troyo en la «Rúbrica d' electio del justicia» estes sucoces paraules: «...per co que pera luy y ha pogues persones que sien suficientes pera dit ofici»...

Que ordinacions tan variades contindran moltes coses agradoses y de gran novetat? Ja hu crech. Y fa encara més admiració la sabiesa en que están escrites y la florida galania de la llengua. Sembla que aquells lleisladors eren abogats y lletrats d' alta escola; mes a bon segur que la ma dels que tals coses escribién estava plena de crivasses de manejar la esteva. Si l' espay d' un article no fore tan breu; jo n' donaria aci mostres, que s' xuclarien los dits de gust nostres llegidors. Vaja una llista dels principals assumptes:

En lo judicial.—Rubrica dels dies de cort ó audiencia, hores y forma dels juhis, valor dels testimonis, us

Una universitat al Maestrat en los sigles XV y XVI

No fassen esparasismes nostres amables llegidors: no s' tracta d' una universitat literaria, sino d' un lloch, d' una vila, qu' en aquells benha-

Vostés tot ho veuen al revés. Las cosas de Govern son com el número 6: vist de dalt sembla un 9.

Seguim:
—Voldria que tot Espanya fos Catalunya.

Jo també; però si el seguïam a vosté, Catalunya fóra aviat massa Espanya: vostés cridan vi y venen vinagre.

Tot aixó ho diu en Canalejas, "como español de Alcoy, que represento; como español de de Madrid, donde vivo; como español de Galicia, donde nació."

Aixís ja 's comprén que 'l senyor Canalejas no sigui regionalista. A Alcoy no 'l votarian per no ser de la terra, a Galicia tampoch perque 'l pateixen.

—A una regió com Catalunya no se li podén enviar candidat cuners ni sotmetrela á cacichs que la vilipendiin.

Aixís m'agrada: á las eleccions que venen no 'ns trobarém á Girona ni ab la candidatura del seu germá don Lluís, ni ab la del senyor Herrero, ni ab la influencia de vosté que dona el "regium executur," als governadors.

Ja li recordarém aquestas paraulas.
Y, altrament, aixó dels cuners y dels cacichs no s' han d' enviarni á Catalunya ni en lloch.

—Espanya no és governada ni administrada; á Espanya hi ha esperit de fracció y de banderia, pero no hi há esperit nacional.

Es clar: ¿que han fet vostés ab el partit liberal, sinó fraccionarlo y abandonar-lo? Ahont no hi há una sola nació es difícil que hi hagi esperit nacional. ni res que s' hi assembli, quan els que regeixen l' Estat no fan més que desferlo y esquarterarlo y quan se confonen en la legislació y la administració els intereses del Estat ab els dels governants.

—No deploréu vosaltres els vicis de la administració local com d' administració particular, d' administració propia? Donchs siguem justos. Jo reconeixere las faltas en l' administració central; reconeixen vosaltres las locals: siguem espanyols; tots pequém, tots devém posarhi remey.

Si, senyor: per aixó som catalanistas;

per aixó volém governarnos. Las faltas de l' administració local son consecuencia del régmim centralista que desmoralisa els Municipis: ab l' autonomia nosaltres ens curariam y vostés també: perque no tenint tanta feina en legislar y administrar anirian perdent l' aire de fer disbarats.

—Als homes polítichs que vinguin aquí á rentarnos la cara prometent absurdos, despreciéulos, perque no son de vosaltres.

"Como se pide,"

Pol.

NOTICIES

Paraula del Papa

Al contestar Pio X al missatge del Capítol de San Pere del Vaticá, presidit pel Cardenal Rampolla, digué: "San Pere es l' únich temple del mon en que Nos es permés demanar á Deu que derrame ses benediccions sobre la Iglesia universal; perque, en quant a nostra Catedral de Sant Joan de Letrán, es segur que Nos no tornarem a véurela." El comentari que hi fan alguns periódichs estrangers a aquestes paraules pontificies es que son una contestació definitiva a tants remors com s' han propalat d' una reconciliació ab Italia.

Desde 'l día 11 d' aquest més comensá a funcionar la cátedra d' Economía social y aranzelaria, que l' Associació d' "Estudis Universitaris catalans de Barcelona, va acordar establir al local del Foment del Treball Nacional, de Barcelona encomanant la esmentada cátedra a don Guillem Graells, quins meritissims treballs económics son prou coneguts.

Dita assignatura es de classe diaria y la matrícula, completament gratuita, queda oberta á la oficina dels Estudis Universitaris Catalans, Portal del Angel 1 y 3, principal tots els dies feyners, fins al 10 inclusiu, de 10 a 1.

La Correspondencia diu que si's combat al Pare Nozaleda ah rahó, no es menos la que hi ha pera combatre als elements civils y militars que no tingueren prou coratge pera morir per la patria y tornaren carregats de milions y sense honor.

En el teatre Circol Espanyol de Barcelona, celebraren els repatriats un meeting de protesta per l' actitud del Govern ab els presoners qu' encare hi ha a Filipinas. (No hi ha tals presoners).

S' atacá a les Ordres religioses y especialment als Frares de Filipinas, com si aquets tinguessin la culpa de que aquells soldats espanyols continuin encare presoners.

Un dels oradors manifestá que "no déuen permétrer desembarquin els frares avans no arribin els companys de repatriació."

Justa es la causa que defénen els repatriats però confessém que per aquest camí, per contes de fer campanya contra el Govern, lo únich que realisen es propaganda anticlerical.

No 's quexen, dócs, si certa part de la premsa els nega la seva cooperació en els actes que 's venen utilisant, no pera conseguir el fi humanitari y patriótic que 's persequé, sinó com arma política pera ferir els sentiments dels católics espanyols.

De la *Gaceta Vigatana*, corresponent al dia 2 del corrent, tallém la següent noticia:

"Es un fet la supressió total de l' orquesta en les funcions litúrgiques de nostra Basílica Catedral. Per la Puríssima, per Nodal y Sant Esteve, diodes avans de molta frésa, s' he han ecxecutat les misses corresponents, com y també els *Responsoris* y *Te-Deum* de les *Matines* á véus y ab órga. Que una reforma tan radical no será del gust de tothóm es de presumir, més á nosaltres no 'ns toca sino aplaudirla en absolut, perque creyém axó tan conforme á les eczigencies del art com sobretot al esperit de la Iglesia y als desitjs ben clarament manifestats pel papa Pio X. La reforma ha costat una mica d' implantar y organisar."

Convindria fer lo mateix en nostri ciutat.

La important revista *Juventut*, de Barcelona, ha publicat un número extraordinari de Cap d' any tirat á varias tintas, digne del renom que ha alcançat en los cinch anys de vida periodística. Lo tex va firmat pels millors prosistas y poetas de nostra terra, y las ilustracions, que son en gran número, per celebrats dibuixants y pintors.

Cal felicitar á la Redacció de la esmentada revista per la publicació de tan bell número, com també á la impremta de Fidel Giró per la pulidesa del tiratge del mateix.

A primers d' any varen comensar á la Liga Regionalista de Barcelona les conferencies polítiques y económiques setmanals, encarregades als mes notables pensadors y oradors autonomistes. Aquestes conferencies alternan ab vetllades, festes íntimes etc... També comensarán les excursions de propaganda política per tots indrets de Catalunya y la publicació d' obres y fulles de vulgarisació de principis regionalistes y d' Historia de Catalunya.

La primera fulla que 's repartirà, será sobre el servey militar obligatori y voluntari; la primera obra sobre les Corts Catalanes.

S' anuncia la próxima reparició de la revista "La Universitat Catalana," que ton bana llevar va escampar durant lo temps de sa primera publicació. La nova revista apareixerá en la mateixa forma y baix les mateixes condicions que l' anterior, y 's proposa continuar son notable objecte, que no és altre que constituir un llas d' unió entre 'ls elements escolars autonomistes, y ésser lo portaveu dels seus interesses y aspiracions, entre les quals, com se sab figura en primer terme l' establiment de la "Universitat Lliure Catalana."

Forma son cos de redacció una ben combinada y escullida representació de les associacions Centre Escolar Catalana, Federació Escolar Catalana, Agrupació Escolar "Ramón Llull, y Institut Obrer Catalá, que fou l' iniciador de la idea. Son domicili s' ha fixat en lo carrer de Cassadors, núm. 4, ahont podran dirigirse los suscriptors. De bon cor desitjem sigui aviat un fet ayal anunci, y que la revista tingui una vida llarga y digna del seu alt y patriótic objecte.

Portosa, Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

cerco vió el destroço, que padeció su Ejército en las personas mas illustres y señaladas de Cataluña. Vease Zurita y Mariana. Despues en la conquista de Valencia, en la primera Villa, que dicho Rey don Iayme cercó, que fué Borriana, por parecerle muy fuerte plaza, para despues de sujetada, tenerla fortalecida con gente, y pertrechos de guerra, por su guarida, durante la conquista de lo restante del Reyno: y todo el tiempo que duró el cerco, le sirvió la Vniversidad, y consejo de la Ciudad de Tortosa, con mucha gente de guerra, hasta que fué rendida, como lo dizen Beuter libro 2. cap. 25 y Zurita libro 3. cap. 16.

Y como para continuar la dicha conquista, se ofreciese fabricar el castillo, llamado del Puig de Enesa, frontero de la Ciudad de Valencia, se le encomendó á la gente de guerra, con la cual la Ciudad de Tortosa servia á su Rey, y señor, la fabrica de una parte del, la cual acabaron en espacio de dos meses, con mucha perfición, sirviendo en ello con grande cuydado, y como fieles vassallos, segun lo refiere Beuter libro 3. capit. 31.

Despues sirvió la dicha Ciudad al mismo Rey don Iayme, en el cerco de la de Valencia, con mucha gente de guerra, y con muchos Caballeros, y Ciudadanos, que venían por sus oficiales, hasta que fué rendida, y entrada como lo dize Mieder lib. 11 cap. 9. y Beuter cap. 36 lib. 2 y en esta ocasión vino al Grau una Armada de Túnez, de doze Galeras Reales, y seys fragatas, ó zabras, á socorrer al Rey Moro de Valencia, y como tuvieron aviso del grande Ejército de los Christianos, y de su valor y esfuço: Passados dos días, dieron la buelta hazia Paniscola; y como los de la ciudad de Tortosa tuvieron aviso dello, con siete fustas muy bien pertrechadas de soldados viejos, valerosos, y diestros en el mar, bastante cada una para embestir una Galera, y con tres Galeras que estaban en el Rio Hebro, embiaron á un Caballero por Capitan de la Escuadra para acometer á la Armada de Túnez, y combatir con ella: y los Moros avisados de todo, se bolbieron hayendo, no dando lugar á los de Tortosa, que llegassen á las manos con ellos, segun lo refiere Beuter libro 2. folio 37. y Zurita lib. 3 cap. 31. el

El honor, Comfort, y Loctinent General, de Pere Iere, en la Cort de Tortosa, Any M. CCC. LXV. Cap. V.

DERRERAMENT, com no sie licit los membres de partirse del cap, é la Ciutat de Tortosa sie membre notable, é insigne del Comtat, de Barcelona, é del Principat de Catalunya, perço ab la present nostra constitució per tots temps valedora statum é sancim, que nunca la dita ciutat de aquells Comtat, é Principat puga ésser separada, ans á ells tots temps romanga unida, ensemps, é afixa, loants, approbants, ratificants, é confirmants á la universitat, ciutadans, é habitants de la ciutat de Tortosa qualsevol privilegis, é concessions en temps passat de las cosas dejuscritas á ells fetas: é encara ordenam; que la dita ciutat de Tortosa, ensemps ab la jurisdicció, castell, é terme de aquella en ningún temps per lo señor Rey, ó successor seus puga de la Corona Real, ne del Comtat de Barcelona, é Principat de Catalunya ésser divisa, segregada, ó en alguna manera separada, ans de present la dita ciutat, é castells seus, ab tota jurisdicció de aquella ciutat, é termens seus, ab vincle indissoluble ajustam, affigim, unim, é incorporam al dit Comtat de Barcelona, é Principat de Catalunya, prometents en fe del senyor Rey, é nostra, é en virtut del jurament per nos dejus prestat, que la dita ciutat ab sos termens, é total jurisdicció sua de aquí avant de la dita Corona ó Comtat nunca será segregada, separada ó divisa, ó alienada per cualsevol manera, ne lo senyor Rey, ó sos successors la pugan segregar, separar, ó divisir, ni alienar, ó per qualsevol altra manera transportar en fin, ó en fills, filla, ó filles, ó mullers, ne en ninguna altra persona eclesiástica ó seglar, ó altra, per manera de donatió, venditió, in feudatió, permutatió, empenyorament, é per manera de reenas, ni per qualsevol altre titol de alienatió, lo qual dir,

Imprempta

JOSEPH L. FOGUET SALES

PLAZA DEL HOSPITAL, 5,

TORTOSA

En este establecimiento se confeccionan traballs

tipografichs a preus econòmichs.

Treballs à varies tintes y sobres pape pergami.

nomenar, ó cogitar se puga, á imperpetuum, ó á temps, del dit Comtat de Barcelona, é Principat de Catalunya, é encara que extrema necessitat for, ó digues esser profit, é encara ques digues esser restauratió dels Regnes, é terras del dit senyor Rey, é en altra manera, ans volem, statuim é Sancim, que quiballa sie Rey de Aragó, é Comte de Barcelona, sie, é haja esser senyor de la dita ciutat de Tortosa, é del castell, é termens de aquella.

Aquí puede el discreto hazer discurso sobre la jurisdiccion desta Ciudad, y el dismembrar algo della, y la estima se haze de ella, pues con tantas veras se prohibe en la dicha Constitución, que no se pueda dismembrar mas de la Corona Real: Todo lo qual tiene bien merecido, y ganado nuestra Ciudad, por los muchos, y grandes servicios, hechos á sus Reyes, y señores como se verá mas largamente en el capítulo siguiente.

Después servió la dicha Ciudad al mismo Rey don Iayme en el cerco de la de Valencia, con mucha ganancia de guerra, y con muchos Caballeros, y Ciudadanos, que se posecieron de sus legítimos señores, y honrada con tenelles tales, será justo veamos los servicios que ella, y sus ciudadanos hizieron á sus Reyes, pues con ellos como con heroycos hechos (pues lo fueron todos) queda no menos ilustrada, y en grandecida. Començando pues, digo: Que en la conquista de la Ciudad de Mallorca sirvieron los desta Ciudad de Tortosa, al Serenissimo Rey don Iayme, como se ve en la Cronica que escribió Bernardo de Escot, Caballero Catalán, en el capítulo treze del assalto que se dió á dicha Ciudad, en el qual prendieron los de Tortosa, al Rey de Mallorca, y le presentaron al incito Rey don Iayme. Y cuenta, que en este assalto que se dió, prendieron los de Tortosa, al Rey Moro de aquella Ciudad, que rendido se escondió en una casa, y le entregaron al Rey conquistador que le tomó de la barba, porque así lo había jurado quando en este

CAPÍTULO TREYNTA Y TRES

Después servió la dicha Ciudad al mismo Rey don Iayme en el cerco de la de Valencia, con mucha ganancia de guerra, y con muchos Caballeros, y Ciudadanos, que se posecieron de sus legítimos señores, y honrada con tenelles tales, será justo veamos los servicios que ella, y sus ciudadanos hizieron á sus Reyes, pues con ellos como con heroycos hechos (pues lo fueron todos) queda no menos ilustrada, y en grandecida. Començando pues, digo: Que en la conquista de la Ciudad de Mallorca sirvieron los desta Ciudad de Tortosa, al Serenissimo Rey don Iayme, como se ve en la Cronica que escribió Bernardo de Escot, Caballero Catalán, en el capítulo treze del assalto que se dió á dicha Ciudad, en el qual prendieron los de Tortosa, al Rey de Mallorca, y le presentaron al incito Rey don Iayme. Y cuenta, que en este assalto que se dió, prendieron los de Tortosa, al Rey Moro de aquella Ciudad, que rendido se escondió en una casa, y le entregaron al Rey conquistador que le tomó de la barba, porque así lo había jurado quando en este

En el qual se verán los servicios que la Ciudad de Tortosa ha hecho á sus Reyes y señores

Después servió la dicha Ciudad al mismo Rey don Iayme en el cerco de la de Valencia, con mucha ganancia de guerra, y con muchos Caballeros, y Ciudadanos, que se posecieron de sus legítimos señores, y honrada con tenelles tales, será justo veamos los servicios que ella, y sus ciudadanos hizieron á sus Reyes, pues con ellos como con heroycos hechos (pues lo fueron todos) queda no menos ilustrada, y en grandecida. Començando pues, digo: Que en la conquista de la Ciudad de Mallorca sirvieron los desta Ciudad de Tortosa, al Serenissimo Rey don Iayme, como se ve en la Cronica que escribió Bernardo de Escot, Caballero Catalán, en el capítulo treze del assalto que se dió á dicha Ciudad, en el qual prendieron los de Tortosa, al Rey de Mallorca, y le presentaron al incito Rey don Iayme. Y cuenta, que en este assalto que se dió, prendieron los de Tortosa, al Rey Moro de aquella Ciudad, que rendido se escondió en una casa, y le entregaron al Rey conquistador que le tomó de la barba, porque así lo había jurado quando en este